

Svendborgs Råger –en oversigt gennem 14 år.

Besøg i kolonierne hos byens signaturfugl udgør en væsentlig del af min forårsbeskæftigelse og dens hæse stemme danner lydtapetet til mange gode oplevelser. Rågen klarer sig fint og bestanden er stabil.

Når de første anemoner og engkabbelejer ses og når den første Gransangers monotone metronom høres, så er det tid at starte ud på årets optælling af Rågekolonierne i Svendborg, det må nemlig ske førend træerne får blade, så de store reder deroppe i trækronerne kan skelnes. Vi taler om dagene ved månedsskiftet marts-april. Denne dejlige forårsbeskæftigelse har jeg nu i 2017 afsluttet for 14. år i træk. En forårsfornøjelse, der altså påbegyndtes længe før der var planlagt den kommunesammenlægning, som skulle resultere i indlemmelsen af Egebjerg og Gudme Kommuner i Svendborg (Stor)kommune. Så mine optællinger er fortsat i det, vi så i dag kan kalde gamle Svendborg Kommune. Således -trods arealets status quo- er arbejdet med optælling og kortlægning af Rågernes ynglekolonier blev stadig større. Fuglenes redepladser flytter nemlig rundt, kolonier opgives og nye etableres, så for at få det fulde overblik, så skal jo også alle tidligere kolonier besøges, og hvert år føjes der nye til. Derfor er de oprindelige 20 kolonibesøg i 2004 vokset i antal til årets hele 54 besøg, dog for at konstatere, at kun 31 kolonier i 2017 var aktive. De aktive koloniers gennemsnitlige størrelse er generelt faldende gennem de 14 år, men bestanden som helhed er stort set uforandret, dog har der været krusninger undervejs.

Ynglesæsonen startede også i år forholdsvis tidligt efter den milde vinter. Nogle kolonier er besøgt og optalt flere gange for at få verificeret tallene. Dette er især sket, hvis første besøg ikke har vist tegn på liv.

Kolonier bliver pludselig affolkede, mens andre etableres og vokser næsten eksplosivt. I år er kolonien i Braten Skov på Tåsingesiden vokset og man kan på begge sider af Svendborgsundbroen få et sjældent indblik i Rågens privatliv i øjenhøjde, hvad Erik Thomsens flotte billeder fra april giver det bedste indtryk af.

Kolonien i Braten Skov på Tåsingesiden af Svendborgsundbroen er tre år gammel og er vokset meget. Det velkendte billede af Svendborg med de røde tage og Skt. Jørgens Kirke. Rågen er Svendborg signaturfugl. Foto: Erik Thomsen.

Uden at ville tillægge Rågerne menneskelige egenskaber, så synes parret her at udstråle nysgerrighed, stolthed og hengivenhed overfor de små, der skjuler sig i redens dyb. Fotos: Erik Thomsen.

På billedet fodres ungen den 16. april 2017. Foto: Erik Thomsen.

Måske kan man ikke betegne alle ynglestederne som kolonier, idet der er tre steder med blot et enkelt par, disse kan dog udvikle sig til egentlige kolonier, jeg kan redegøre for hver eneste rede fra alle 14 år. I mine notesbøger skriver jeg ved et besøg altid træart og redeantal op efterhånden, som jeg arbejder mig igennem kolonien, fx dækker notatet B3, el 1 over et bøgetræ med 3 reder og en rødel med 1 rede. Ud fra mine optællinger kan fastslås, at bøg er rågernes foretrukne redetræ. Næsten $\frac{3}{4}$ af alle rederne findes her på Sydfyn i bøgetræernes kroner. Se skemaet til højre.

I år har jeg slået de to delområder vest og øst i Store Byhave sammen til blot Store Byhave, idet rederne efterhånden ikke falder i to afgrænsede partier mere. Jeg har derfor summeret tallene fra de tidligere år.

Rågernes foretrukne redetræer de to seneste to år.

	2016	%	2017	%
Bøg	888	73	876	73
Ask	164	14	124	10
Ahorn	67	6	62	5
Eg	44	4	38	3
Rødel	27	2	76	6
Birk	13	1	12	1
Lind	8	<1	6	<1
Rødgran	2	<1		
Kirsebær			1	<1
I alt	1213	100	1200	100

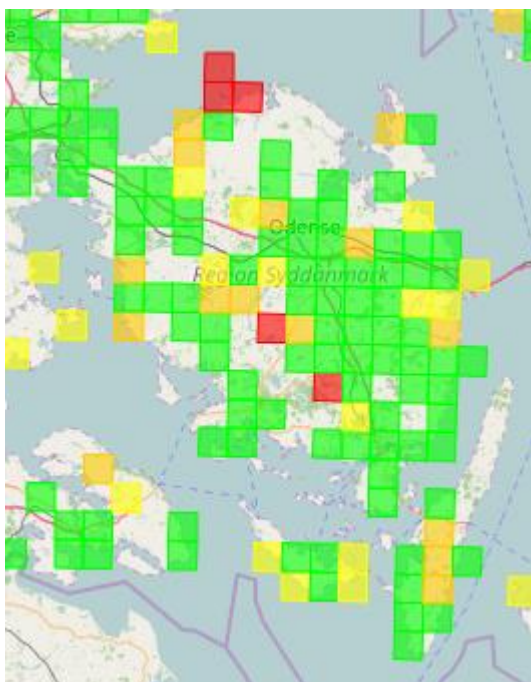

9 dage senere er ungerne vokset betydeligt. 25. april 2017. Foto: Erik Thomsen.

Sidste år (2016) blev der ifølge Jægerråd Svendborg nedlagt 1406 Rågeunger i perioden fra 1. maj til 15. juni. Tallene omfatter den såkaldte regulering i kolonierne, også dækker også bekæmpelse udenfor "den gamle Svendborg Kommune", men renser man tallene for kolonier udenfor denne, når tallet op på 815.

Jeg bryder mig ikke om, at fugle efterstræbes i deres yngletid. Det sker da også på grund af et smuthul, som gør, at visse arter kan reguleres, selvom de ikke har en jagttid. For Rågen gælder undtagelsen, at de kan skydes af lodsejeren efter en skriftlig tilladelse fra staten. Denne kan dog uddelegeres, i Svendborg altså til Jægerråd Svendborg. Reguleringen begrundes med, at fuglene gør skade enten på afgrøder eller på menneskers sundhed ved at de larmer for meget. Tidligere havde kommunen også tilladelse til at bekæmpe voksne fugle. Mine optællinger giver ikke belæg for at intensivere "reguleringen" i ynglekolonierne. Der opnås kun yderligere spredning, som igen medfører flere, men mindre kolonier. Bemærk nederst på skemaet næstsidside, at gennemsnittet for kolonistørrelsen gennem årene er faldet fra 52 reder til nu godt 37.

Der kan derimod godt være grund til at se på forholdene omkring beskydningen af ungerne. Jeg får nemlig ofte som DOF's mand i Svendborg henvendelser om jagten, der opleves som ude af kontrol og uetisk med mange anskydninger til følge.

Rågens fynske udbredelse ifølge Atlas III. I de grønne kvadrater er der rågekolonier. Screenshot fra DOFbasen.

Som nævnt i indledningen, så besøger jeg kolonierne i de sidste dage af marts og den første uge af april med enkelte senere besøg for at få klarhed over forhold, der umiddelbart er afvigende. Og der sker ofte en lille afvigelse i antallet ved disse senere optællinger, så for talsammenlignings skyld er det egentlig ikke ønskeligt at justere efter disse opklaringsbesøg. Jeg betegner på skemaet (næste side) mine tal for Rågekolonierne i Svendborg for "optalt antal formodet beboede reder", for da det hele oftest foregår i 15-30 meters højde, kan det jo i sagens natur kun være et kvalificeret gæt over, hvor mange par, der reelt er. De mange års erfaring har dog lært mig at se, hvornår en rede er beboet. På skemaet er nyeste tal (2017) som altid angivet i kolonnen yderst til højre og de 13 foregående års optællinger er medtaget for sammenlignings skyld. Det er den slags overblik over tendenser, vi ornitologer godt kan lide og som det ses, lander 2017-tallene på blot 21 flere reder i forhold til begyndelsesåret

2004. Og 13 reder færre end sidste år. Altså **uændret niveau**.

Kort over Svendborgs Rågekolonier gennem alle årene. De aktive kolonier i 2017 er markeret med lysende grøn prik, mens kolonier, der nu er forladt, er markeret med rødt. På næste side ses et skema med tallene fra de sidste 14 år.

Rågekolonierne i Svendborg 2004-2017, optalt antal formodet beboede reder ~ par

	Lokalitet	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Pavevænge, Lehnskov	12	5	8	8	3	20	5	7	8	3	0	0	0	0
2	Svendborg Storcenter Nybolig	2	7	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Aldersro og Fruerskov	11	14	11	9	11	12	37	19	14	8	29	41	42	20
4	Christiansmindeskoven	57	49	97	77	79	54	63	76	89	63	44	69	44	49
5	Hallindskov	131	97	112	121	148	162	136	143	94	87	74	70	55	0
6	Rubjerg Skov vest	158	131	165	157	153	203	186	147	156	114	71	122	100	104
7	Rubjerg Skov øst	27	22	31	33	25	35	40	44	57	57	40	79	85	112
8	Tyveskoven	32	32	42	42	30	17	4	5	0	0	0	0	0	0
9	Tankefuld	174	188	204	203	207	229	210	219	184	186	206	224	242	202
10	Politistationen, Tvedvej	76	62	71	57	43	48	33	45	31	34	43	36	26	19
11	Holbølsminde og Christianshøj	41	47	54	55	47	62	74	82	61	42	50	47	40	47
12	Rottefældeskoven, Tvedvej øst	54	54	74	71	89	84	87	49	31	32	25	29	26	24
13	Rottefældeskoven, Tvedvej vest	20	28	47	62	79	69	53	47	29	26	37	25	11	9
14	Store Byhave	69	60	69	56	47	73	94	104	74	88	108	149	159	144
15	Skovsbo, Egense Ås	30	29	39	50	33	43	63	103	106	74	41	54	42	18
16	Smørmoseskov, Thurø	62	91	106	121	135	118	113	123	109	100	61	0	0	0
17	Åbyskov/Vængemose syd	108	40	110	94	92	140	110	100	52	67	35	57	83	6
18	Åbyskov/Vængemose nord	28	34	30	22	20	13	8	11	60	14	7	6	5	7
19	Kohave ved Troense	52	62	38	35	37	28	12	0	5	0	0	0	0	0
20	Horseskov	35	20	21	19	19	23	15	14	5	15	11	8	13	12
	I alt	1179	1072	1334	1285	1293	1433	1343	1338	1165	1010	882	1013	973	773
21	Byparken		1	0	1	5	8	10	14	10	14	3	0	5	3
22	Tipsgården, Hellegårdsvej		2	0	4	3	0	0	0	0	0	0	8	0	0
23	Østerskov, Thurø			16	13	6	4	0	2	4	9	111	92	80	102
24	St. Byhavevej ved Kobberbækken			5	8	11	42	48	44	60	47	85	66	18	26
25	Broerne, Skovsbovej				2	22	0	0	0	0	0	0	4	2	1
26	Fruerskovvej ved nr. 33				5	9	8	3	4	6	5	0	0	0	0
27	Åbyskov, Dalmosevej nr. 6 og 8					16	0	0	3	28	3	17	3	0	37
28	Neergårdsmindeskoven, Thurø					15	14	0	0	3	3	10	24	8	4
29	Voldgade, P-plads						1	1	0	0	0	0	0	0	0
30	Ryttervej ved nr. 66						1	0	1	0	0	6	2	1	0
31	Gyldenbjergsvej ved Vestre Skole						1	2	3	5	4	1	0	0	0
32	Egensevej ved nr. 3							1	0	0	0	0	0	0	0
33	Svendborg Idrætscenter								6	1	0	0	0	0	0
34	Midtermosen, Thurø								17	9	18	13	8	14	6
35	Nyborgvej ved Ørkild								15	8	0	0	0	0	0
36	Caroline Amalie, Plejecenter								4	17	10	24	17	17	17
37	Strandvej/Skt. Jørgens Park									5	6	9	5	0	0
38	Rantzausminde, Efterskolevej									1	0	0	0	0	0
39	Skovsbo, syd for Skovsbovej									11	8	0	2	5	3
40	Tved, Hellet ved nr. 99										20	12	9	2	0
41	Tved, Bjørnøvej ved nr.68											2	1	0	1
42	Frederiksgade, ved jernbanen											1	3	3	2
43	Braten Skov v. broen												11	45	138
44	Skovsbovej ved nr. 61												1	1	0
45	Odensevej ved nr. 34												1	1	0
46	Tved Præstegårdshave												3	3	0
47	Christinedalskoven													12	63
48	Thomasminde													7	10
49	Rantzausminde Børnehaven													7	0
50	Høje Bøge													6	0
51	Dronningholmsvej													3	6
52	Rantzausmindevej ved nr. 148													1	3
53	Sofielundskoven														4
54	300 m nord for Skovsbo Strand														1
	I alt	1179	1075	1355	1318	1380	1512	1408	1451	1333	1157	1176	1273	1213	1200
	Redegennemsnit pr koloni	59,0	48,9	61,5	50,7	51,1	56,0	56,3	50,0	41,7	39,9	39,2	38,6	32,8	37,5

Værelse med udsigt. Her ses kolonien i Braten Skov vest for broen. Foto: Erik Thomsen.

Niels Andersen,
DOF's kommunerepræsentant i Svendborg